

VOORBLAD

Naam: Station Zuid

Statutaire naam: Stichting Zuidelijke Dansvoorziening
Rechtspersoon: Stichting
Jaar van oprichting: 2005

Naam contactpersoon: Marc Vlemmix

Functie van contactpersoon binnen de organisatie: directeur

Postadres: Postbus 493
Postcode: 5000 AL Tilburg
Telefoonnummer: 06-21822754 (voorlopig)
Faxnummer: nog niet bekend
Algemeen e-mail adres: info@marcvlemmix.demon.nl (voorlopig)
Website: nog niet bekend

Gesubsidieerd in het kader van de cultuurnota 2001-2004: Nee

Gegevens van de leden van directie en bestuur

Directie:

- Vlemmix,, M.H.P.C., man, Rotterdam, directeur

Bestuur

- Kok, G.L.C.M., de, man, Drimmelen, voorzitter
- Timmers, G.H.M., vrouw, Windraak, penningmeester
- Giebels, R.A.C., vrouw, Breda, secretaris

Plaats: Rotterdam

Datum: 23 september 2005

Naam: Marc Vlemmix

Functie: directeur

Handtekening:

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	3
<i>STATION ZUID</i>	
VOORGESCHIEDENIS	5
<i>REGIONALE DYNAMIEK</i>	
<i>ADVIES AAN: STATION ZUID</i>	
POSITIONERING	6
<i>IN DE REGIO</i>	
<i>NATIONAAL EN INTERNATIONAAL</i>	
ARTISTIEKE UITGANGSPUNTEN	7
<i>VIER ELEMENTEN</i>	
<i>ROL ARTISTIEK LEIDER</i>	
<i>TUSSENSTATION OF EINDSTATION?</i>	
DE OPDRACHT	9
<i>PRODUCEREN</i>	
<i>EDUCATIE</i>	
<i>DANSPROMOTIE</i>	
<i>VANUIT DE DRIE PROVINCIES</i>	
<i>(INTER)NATIONALE TAAL</i>	
MARKETING	11
<i>U VRAAGT, WIJ DRAAIEN?</i>	
<i>KRACHTEN BUNDELEN IN DE REGIO</i>	
<i>DOELGROEPEN</i>	
ACTIVITEITEN STATION ZUID	13
<i>CONCEPTEN/IDEEËN</i>	
ORGANISATIE	15
<i>FASE 1,2,3,4</i>	

BIJLAGEN

- MEERJARENBEGROTING
- TOELICHTING OP MEERJARENBEGROTING
- AFSCHRIFT VAN DE STATUTEN
- AFSCHRIFT VAN DE INSCHRIJVING KAMER VAN KOOPHANDEL

VOORWOORD

In de gesprekken die ik de afgelopen periode voerde met de diverse overheden en andere betrokkenen in de regio werd duidelijk, dat uiteenlopende verwachtingen bestaan over de rol die de Zuidelijke Dansvoorziening moet gaan vervullen. De opdracht, taken en functies van deze voorziening, onderschreven door alle convenantpartners, staan helder geformuleerd in het "Advies om te komen tot een dansvoorziening in Zuid-Nederland" (Rinus Haks, Hans Hoogerbrug, 31 mei 2005). Het is deze opdracht waarvoor ik ben benaderd om tot uitvoer te brengen en die aan de basis ligt van het plan dat nu voor u ligt.

Vanuit mijn achtergrond als programmeur van Musis Sacrum/Schouburg Arnhem heb ik voorstellingen op basis van kwaliteit en eigenheid geprogrammeerd, waarbij ruimte werd gemaakt voor een breed palet van voorstellingen. Voorstellingen van jonge én gevestigde makers, conventioneel en onconventioneel. Waarbij ik fungeerde als intermediair tussen de kunst en het publiek, het aanbod en de vraag, én waar ik inhoud heb gegeven aan de "kloppend hart"-functie in relatie tot stad en regio. Vanuit deze kennis en ervaring, aangevuld met mijn nevenactiviteiten op regionaal en landelijk niveau, waaronder mijn activiteiten in het dansveld, wil ik leiding gaan geven aan de dansvoorziening. Mijn grote uitdaging is het creëren van de optimale voorwaarden waaronder ontmoetingen kunnen plaatsvinden die leiden tot belangwekkende dansproducties. Ontmoetingen tussen kunstenaars, welke leiden tot nieuwe inspiratie en nieuwe verbindingen. Verbindingen tussen choreografen, dansers, muzikanten en vormgevers. Ontmoetingen met publiek, vol verwondering of herkenning. Ontmoetingen die op alle vlakken uitdagen.

In lijn met de kernbegrippen verbinding en ontmoeting heeft de Stichting Zuidelijke Dansvoorziening vanaf heden een nieuwe (roep)naam:

STATION ZUID

Station Zuid is nadrukkelijk gepositioneerd in Zuid-Nederland. Een plek waar lijnen samenkomen, waar verbindingen tot stand komen met andere bestemmingen; een ontmoetingsplek voor mensen zonder of met bagage, waar je kunt op- en overstappen. Een robuuste, eigenzinnige naam voor een voorziening die een geheel eigen plaats zal innemen in het Nederlandse dansbestel.

Een beleidsplan is gebruikelijk een uiteenzetting van uitgangspunten, doelstellingen, een beschrijving van de weg om daar te komen, met wie die doelstellingen bereikt worden en tot welke activiteiten dit uiteindelijk leidt. Rekening houdend met het stadium waarin Station Zuid zich nu bevindt, moet en kan dit stuk niet anders gelezen worden dan als visiestuk waarin uitgangspunten en doelstellingen helder zijn geformuleerd en waarin wordt aangegeven op welke wijze er inhoud en vorm wordt gegeven aan de voorziening. Echter met wie er zal worden gewerkt en tot welke concrete activiteiten dit zal leiden, kan pas in fase twee worden aangegeven. De komende periode zijn er vele gesprekken gaande met makers uit de regio, Nederland en het buitenland. Er wordt gezocht naar mensen die meerdere producties in de huidige kunstenplanperiode 2005-2008 zullen gaan creëren. Hierbij wordt ruimte geschapen voor makers die in het bestaande Nederlandse en internationale bestel hun potentie hebben laten zien, reeds hebben ontdekt waar hun eigen kracht zit en kunnen worden gefaciliteerd om zich verder te ontwikkelen.

Het begrip voorziening is niet nieuw in Nederland. Het historische spreidingsbeleid van de Rijksoverheid heeft ons land voorzien van een aantal aansprekende regionale voorzieningen op het gebied van dans, toneel en opera. Vrijwel altijd zijn voorzieningen ingericht volgens een gezelschapsstructuur, georganiseerd rondom een artistiek leider die zelf producties maakt. Het gedurfde advies om voor Station Zuid te kiezen voor een structuur met een niet zelf creërend leider vraagt om een nieuwe kijk op de wijze waarop deze voorziening wordt ingericht.

De weg daar naartoe begint met dromen. Mijn droom is een danshuis dat leeft en inspireert. Ik zie, in het verlengde van de naam Station Zuid, een oud stationsgebouw voor me, een fabriek, een oude remise, waarin anarchistisch gewerkt kan worden, een vrijplaats. Een plek waar de deuren letterlijk openstaan. Waar permanent kunstenaars in huis zijn om te onderzoeken, te produceren en te presenteren. Een plek waar ook het publiek van harte welkom is, waar ontmoetingen kunnen plaatsvinden. Met een café, misschien zelfs restaurant. Waar educatieve projecten worden georganiseerd. Station Zuid als plek voor verbinding en ontmoeting, met een sterke worteling in het Zuiden. Er zijn meerdere sporen van en naar de zuidelijke regio, het nationale en internationale veld. Die diverse sporen leiden uiteindelijk tot aan-

sprekende dansvoorstellingen die het publiek zullen verleiden, verrassen en uitdagen.

Station Zuid moet steen voor steen vanaf de grond worden opgebouwd. Er moet veel werk worden verzet om zo snel mogelijk operabel te zijn. De basis hiervoor is het beleidsplan dat nu voor u ligt. Om mijn dromen te verwezenlijken, zijn minstens twee Kunstenplanperiodes nodig, maar wel kunnen nu de contouren worden geschetst. Met uw goedkeuring kunnen we snel van start om in het voorjaar van 2006 de eerste productie te presenteren.

Marc Vlemmix
september 2005

VOORGESCHIEDENIS

REGIONALE DYNAMIEK

Het advies van de Raad voor Cultuur voor de kunsten-planperiode 2005-2008 heeft tot gevolg gehad dat er in de zuidelijke provincies geen enkele dansvoorziening structureel gesubsidieerd zou worden. Dit werd door de betrokken partijen als onwenselijk gezien.

De staatssecretaris heeft in haar adviesaanvraag aan de Raad voor Cultuur aandacht gevraagd voor de regionale en stedelijke dynamiek. Ondanks de opmerking van de raad dat de speerpunten in het cultuurbeleid binnen de verschillende regio's geen aanknopingspunten bieden voor de danssector, sluit de raad zich aan bij de staatssecretaris dat de culturele infrastructuur in de regio's versterkt kan worden. Met betrekking tot Zuid-Nederland adviseert de raad "een onafhankelijke commissie in te stellen, met als uitgangspunt het huidige subsidiebedrag voor Raz te oormerken voor een nieuw op te richten gezelschap, dat de functie van dansvoorziening moet gaan bekleden". Hiertoe wordt een opdracht verstrekt door staatssecretaris Van der Laan van OCW en de Gedeputeerden voor Cultuur van de provincies Limburg, Noord Brabant en Zeeland. De Commissie Zuidelijke Dansvoorziening levert op 17 januari 2005 een tussenrapportage af, die door de commissie wordt omschreven als een terreinverkenning. Op 31 mei 2005 verschijnt het definitieve advies. Op 2 juli 2005 is in het cultuurconvenant Zuid door alle betrokken overheden het uitgebrachte advies onderschreven en is uitgesproken de uitvoering van het eindadvies te bevorderen.

ADVIES AAN: STATION ZUID

In lijn met het advies wordt er gekozen voor een dansvoorziening die wordt geleid door een artistiek ondernemer. Deze zal in de huidige kunstenplanperiode invulling moeten geven aan drie taken: productie, educatie en danspromotie. "Van een producerend kunstbedrijf wordt eerst en vooral gevraagd dat het kunst produceert. In dit geval dans in een vorm die via het podium het publiek kan bereiken en die tegelijkertijd binnen het dansveld meetelt. Pas als er daadwerkelijk voorstellingen worden gemaakt wordt de voorziening zichtbaar en kunnen er in een zekere volgtijdelijkheid andere taken worden aangehaakt", aldus het advies. "De educatieve taken moeten van meet af aan in de planontwikkeling worden betrokken, maar het van de grond krijgen van de productietaak staat voorop. Voor het opzetten van de educatieve taken is het nodig een netwerk op te bouwen, de markt te verkennen en maatwerk te leveren... vandaar dat voor deze taak een wat langere aanlooptijd noodzakelijk is".

Ook voor de derde taak, de danspromotie, geldt dat er eerst betekenisvol moet worden geproduceerd. Pas wanneer daarmee een positie is verworven, kan ook een bredere taak op het vlak van danspromotie vorm krijgen.

Van meet af aan moet Station Zuid herkenbaar zijn in het primaire speelgebied Limburg, Noord-Brabant en Zeeland. Daar worden in eerste instantie de activiteiten geconcentreerd, met een accent op de prominente podia daarbinnen. Tegelijkertijd moet Station Zuid zich kunnen meten met de landelijke middelgrote en kleinere dansgezelschappen en ook buiten de landsgrenzen tot de verbeelding spreken.

POSITIONERING

Grofweg bestaat de huidige Nederlandse dansinfrastructuur uit werkplaatsen, productiehuizen, productiekernen en gezelschappen. Station Zuid is niet in een hokje in te delen maar wil het beste van deze structuren in zich verenigen. Dit vereist de bereidheid om het denken in bestaande structuren los te laten. Station Zuid wil een omgeving creëren waarin indrukwekkende producties tot stand komen. Een omgeving waar ruimte is voor onderzoek zonder directe presentatiedwang, waarbij kunstenaars zich artistiek kunnen ontwikkelen, waarbij ze gebruik kunnen maken van faciliteiten, en waarbij ze gecoacht worden en gebruik kunnen maken van de bestaande netwerken. Deze omgeving is een thuishaven voor een aantal choreografen en dansers die voor langere tijd een verbintenis aangaan. Zo is er aan de ene kant sprake van continuïteit, terwijl tegelijkertijd de organisatie flexibel genoeg is om in te spelen en vooruit te lopen op nieuwe ontwikkelingen in de dans. Station Zuid zoekt aansluiting bij de verschillende bestaande dansinstellingen. Een belangrijke focus komt te liggen op makers die hun potentie al hebben laten zien o.a. via de weg van werkplaatsen en productiehuizen en die nu op zoek zijn naar een nieuwe plek. Sommigen kunnen die plek vinden bij de bestaande gezelschappen, anderen willen zelf een gezelschap gaan vormen en nog weer anderen kunnen terecht bij Station Zuid.

IN DE REGIO

De naam Station Zuid geeft al aan dat het primaire verzorgingsgebied Zuid-Nederland is. Vanuit haar vestigingsplaats Tilburg gaat Station Zuid zich nadrukkelijk nestelen in de regio en onderdeel uitmaken van de bestaande culturele infrastructuur van Limburg, Noord-Brabant en Zeeland. Zij moet zich hierin een eigen positie verwerven, om van daaruit verbindingen aan te gaan met die infrastructuur. Station Zuid is geen faciliterende instelling of subsidieloket voor de regionale dans. Naast verbindingen ten behoeve van de productietaak, zal de relatie met de regio worden gezocht in de taken educatie en danspromotie. Op deze wijze wil Station Zuid een bijdrage leveren aan de bevordering van de actieve en passieve participatie in de dans. Door tegelijkertijd te investeren in het artistieke product en in het publiek is het mogelijk om het dansklimaat te bevorderen. Vele grote en kleine initiatieven hebben hier

in het verleden aan bijgedragen en doet dat nog. De zuidelijke regio is dus nadrukkelijk geen braakliggend terrein. Station Zuid wil hieraan een extra impuls geven.

NATIONAAL EN INTERNATIONAAL

Station Zuid bevindt zich weliswaar in de zuidelijke regio, maar ligt niet op een eiland, afgezonderd van de rest van de wereld. Kwaliteit kent geen regionale definitie. Er zal een plek verworven moeten worden in het landelijke bestel. Die zal in de eerste plaats verworven moeten worden op basis van aansprekende producties en vertrouwen in de koers. Allereerst zullen de diverse podia moeten worden overtuigd om vervolgens het publiek te kunnen overtuigen. De nadruk buiten de regio Zuid ligt op het spelen van voorstellingen op de prominente podia in Nederland.

Wanneer je zelf grenzen wilt over gaan, zul je ook anderen binnen moeten laten. Er mag nooit sprake zijn van eenrichtingsverkeer. Alles begint bij de artistieke uitgangspunten ontmoeting, ontwikkeling en reflectie, niet beperkt tot de eigen omgeving, maar als onderdeel van de wereld. Een goed internationaliseringbeleid gaat verder dan de wens om ook buiten de landsgrenzen te spelen. Station Zuid zal zich ook internationaal een plek moeten verwerven. Allereerst door onderdeel uit te maken van diverse netwerken (o.a. IETM), door bezoeken van diverse Internationale dansplatforms (o.a. British Dance Edition, Objectifs Danse te Brussel, Tanzmesse Düsseldorf etc.). Er wordt gestreefd naar coproducties in internationaal verband. Hierbij zal bijzondere aandacht zijn voor de grensgebieden in Duitsland, (Noordrijnland/Westfalen) en van België (Vlaanderen en Wallonië). Hiertoe zullen choreografen worden uitgenodigd om werk te maken bij Station Zuid en wordt er gezocht naar mogelijke co-producenten bij productiehuizen en/of gezelschappen. Natuurlijk geldt ook hier dat Station Zuid eerst zelf iets zal moeten laten zien, een eigen plek moet hebben, alvorens een aantrekkelijke partner te kunnen zijn voor anderen. Echter vanaf dag één zal het internationale veld met open vizier worden benaderd.

ARTISTIEKE UITGANGSPUNTEN

VIER ELEMENTEN

De belangrijkste doelstelling van Station Zuid is het produceren van aansprekende en belangwekkende dansvoorstellingen. In de hedendaagse dans zijn vier elementen van belang: beweging, dansers, geluid en ruimte. De vervlechting van deze elementen bepaalt uiteindelijk het eindresultaat, niet alle elementen afzonderlijk, maar de wijze waarop ze zich tot elkaar verhouden. Wordt de danser gezien als instrument, of maakt de persoonlijke stijl van de danser samen met de choreografische stijl de uitvoering tot wat het is? Hoe verhoudt de choreografie zich tot het geluid? Is geluid een inspiratiebron, begeleiding, een onafhankelijk of contrapunctueel medium? De ruimte levert een wezenlijke bijdrage aan de dansvoorstelling. Het lijsttoneel, de vlakke vloer, een bijzondere locatie, vormen een ander uitgangspunt voor de productie. Maar ook alle onderdelen die de ruimte verder vormgeven zoals kostuum, decor, videokunst en belichting, zijn meer dan een context waarin een dansvoorstelling wordt gecreëerd.

Station Zuid stelt de vervlechting van deze vier elementen centraal en wil kunstenaars uitnodigen die op zoek willen naar die verbinding om zo te komen tot nieuwe inzichten en stappen. Alle vier de elementen kunnen een uitgangspunt of inspiratie zijn om de doelstelling - aansprekende en belangwekkende dansvoorstellingen - te realiseren. Op deze manier wordt de artistieke ontwikkeling van alle creatieven optimaal gefaciliteerd. Station Zuid wil een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de dans door de invloed van iedereen die creatief aan een dansproductie werkt, te benadrukken.

“... THE MOTIVATIONAL FUEL FOR DANCE-MAKING IS BURNING DESIRE, NATURAL TALENT AND A GREAT DEAL OF CURIOSITY. A WILLINGNESS TO EXPERIMENT, REGARDLESS OF MISTAKES THAT MAY GET MADE, IS LIKEWISE VALUABLE. THE TRAINING AND STUDY NEVER STOP. WHATEVER TRIGGERS NEW PERSPECTIVES OR FRESH THOUGHT, OR POSES A CHALLENGE, IS WHAT COUNTS”.

MICHAEL NUNN, CHOREOGRAAF

Dans is een theatervorm die de potentie heeft het publiek deelgenoot te maken van hartstochten. Daarvoor zijn mensen nodig die bereid zijn door te dringen in het wezen van de muziek, het drama en het dansidroom; kunstenaars die grenzen doorbreken en die bij Station Zuid optimaal gefaciliteerd worden in hun onderzoek naar nieuwe vormen en uitingen. Hoe integer een voorstelling ook wordt gemaakt, wanneer hierbij het publiek wordt genegeerd, zal er geen wisselwerking zijn. Er moet sprake zijn van communicatie. Dit publiek kan groot, breed, maar ook klein en gespecialiseerd zijn. Het besef dat elke podiumpresentatie, hoe autonoom of ontwikkelend ook, zijn waarde krijgt in interactie met een publiek, wordt hiermee onderschreven. Zo moeten makers in de ontwikkeling van hun ideeën zich bijvoorbeeld bewust zijn van het type podium waarvoor wordt geproduceerd. Het element ruimte heeft niet alleen een directe verbinding tot de andere drie elementen, maar het creëren voor een lijst-toneel, een vlakke vloer of een bijzondere locatie brengt ook een specifiek publiek met zich mee.

Station Zuid wil een huis zijn waar mensen elkaar inspireren en uitdagen, wil midden in de samenleving staan, zich ook buiten de reguliere podia begeven en de relatie met het publiek aangaan. De diversiteit, de eigengereidheid, de verrassende combinaties, en het discipline overschrijdende aspect bepalen mede het gezicht van Station Zuid.

ROL ARTISTIEK LEIDER

In het proces dat als uitgangspunt dient om te komen tot aansprekende producties - waarbij ook de relatie met het publiek van belang is - zal de artistiek leider een sturende rol vervullen. Hij schept duidelijke kaders en ontwikkelt in dialoog met de makers concepten. Hij is verantwoordelijk voor de keuze en de coaching van de makers en het bewaken van het concept. Tevens staat hij in voor de relatie met het publiek.

Duidelijk moge zijn dat het gaat om makers die niet als uitvoerder maar als creator en inspirator bij de productie worden betrokken.

TUSSENSTATION OF EINDSTATION?

In de eerste producties zullen dansers op projectbasis worden aangetrokken. Later kan een kleine vaste kern vaste dansers worden gecontracteerd; in aanvulling daarop kan gedacht worden aan een los/vaste groep van dansers op wie een beroep wordt gedaan voor grootschalige producties. In een organisatievorm waarbij met meerdere choreografen zal worden gewerkt, zullen de dansers een constante factor vormen. In het brede gebied van de moderne dans zullen zij hun rol in het maakproces opeisen. Sterke persoonlijkheden moeten het zijn, met grote technische kwaliteiten, in staat om het idioom van de diverse choreografen optimaal te verwoorden.

Hoewel de primaire taak bestaat uit het jaarlijks maken van een aantal producties, waarvan minimaal één voor de grote zaal, wil Station Zuid ruimte creëren voor onderzoek waarbij de productiedwang niet centraal staat. Door het ontwikkelen van een laboratoriumfunctie gericht op onderzoek, inspiratie, uitdaging, nieuwe inzichten en grenzen verleggen - waarbij een ontmoeting met kunstenaars uit diverse disciplines mogelijk is - kan de doelstelling om kunstenaars te faciliteren in hun artistieke ontwikkeling worden gerealiseerd. Geen enkele ontwikkeling is zonder risico. Kunst, podiumkunst, mag ook falen, maar de kans op succes is groter na een fase in een laboratoriumsetting waar ruimte geboden wordt voor ontwikkeling. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan de succesvolle "machinefabriek" van het Noord Nederlands Toneel in relatie tot de producties die uiteindelijk het land in trekken.

"I ONLY WANT TO WORK IN COLLABORATION WITH THE DANCERS. YOU HAVE TO CAPTURE SOMETHING OF THEIR SPIRIT, THEIR PERSONALITIES, A LITTLE PART OF THEIR SOUL. I THINK THE ONLY WAY YOU CAN TRULY CREATE SOMETHING POETIC IS BY FINDING DANCERS WHO WILL INSPIRE YOU." CHRISTOPHER WHEELDON, CHOREOGRAAF

DE OPDRACHT

PRODUCEREN

Een producerend kunstbedrijf moet eerst en vooral kunst produceren. In dit geval is de kunst dans. Dans die aansprekend en spraakmakend is, in een vorm die via het podium het publiek kan bereiken en die binnen het dansveld meetelt, vanwege zijn bijdrage aan de ontwikkeling van het vak. De eerste prioriteiten zijn dan ook het verbinden van makers aan de voorziening, de opbouw van de organisatie, en het creëren van een fysieke werkplek - zodat in het voorjaar van 2006 de eerste resultaten zichtbaar kunnen zijn.

Er zal ruimte zijn voor twee tot drie producties per seizoen. Hiervan is er minimaal één bestemd voor de grote zalen. De overigen kunnen ook voor de kleine zaal of op locatie gemaakt worden. Echter voor het huidige seizoen 2005-2006 wordt gestreefd naar één kleinschalige productie. Dit wordt gezien als een proeve maar met herkenbare signatuur/richting voor de toekomst. De eerste productie zal in eerste instantie alleen worden gespeeld in de eigen regio. Waarschijnlijk wordt hiervoor gezocht naar bijzondere locaties buiten het reguliere theatercircuit. Alvorens de vleugels uit te slaan naar de rest van het land, dient er een goede thuisbasis te worden gecreëerd. Die thuisbasis blijft de humuslaag voor de verdere ontwikkeling.

Bij de te realiseren producties maakt Station Zuid een onderscheid in uitgangspunten. In het ene geval is het uitgangspunt de beweging, waarbij de overige componenten als uitvoering, geluid en ruimte een meer dan ondersteunende rol hebben. In het andere geval is het samengaan van dans met een andere discipline (o.a. opera, beeldende kunst, muziek, toneel) het uitgangspunt. Bijvoorbeeld opera en dans. Ik onderschrijf de opmerking van Pierre Audi dat het best mogelijk zou kunnen zijn dat de opera Othello beter is dan het toneelstuk. Zaken die bij het toneel grotesk zijn, blijken soms met muziek heel aannemelijk te worden. Zo is het niet ondenkbaar dat een opera die door een choreograaf als dansvoorstelling wordt geïnterpreteerd een nieuw en ander licht werpt op het werk. In dit kader ligt de gedachte om een coproductie aan te gaan met Opera Zuid, waarbij vanuit de dans de opera opnieuw wordt geïnterpreteerd. Zowel groot- als kleinschalig liggen hier fantastische mogelijkheden.

De eerste grote zaal productie in 2006/2007 zal in ieder geval gespeeld worden op de prominente podia in Zuid-Nederland, maar moet ook reizen naar de rest van Nederland. Vervolgens wordt in het voorjaar van 2007 een kleine zaal productie gepresenteerd. Daarnaast worden op dit moment de mogelijkheden onderzocht voor mogelijke producties buiten het reguliere podiumcircuit, waaronder de diverse regionale zomerfestivals als Theaterfestival Boulevard in Den Bosch, Cultura Nova in Heerlen en het Zeeland Nazomerfestival, voor een pilotproject met een of meerdere poppodia en andere mogelijke speelplekken en samenwerkingspartners.

Ook de laboratoriumfunctie zal in 2006/2007 een nadere invulling krijgen. Hiervoor moeten eerst de fysieke omstandigheden in orde zijn in de vorm van studio's. Tevens moet worden onderzocht of deze functie kan worden uitgevoerd in samenwerking met andere culturele instellingen in de regio, zoals andere gezelschappen, productiehuzen en opleidingen. Ook zijn er diverse internationale projecten waarbij mogelijk aansluiting kan worden gezocht. De concrete vorm is nog niet duidelijk. Te denken valt twee weken in het seizoen waarbij een x-aantal kunstenaars uit diverse disciplines wordt uitgenodigd om met elkaar, eventueel onder leiding van een master van binnen of buiten het veld, te kunnen werken zonder een directe presentatie-/prestatiedwang. Publiek dat geïnteresseerd is in dit proces kan hier delen van volgen en eventueel zijn er kleine 'work in progress'-presentaties mogelijk.

EDUCATIE

Educatie is al lang veel meer dan een lespakket bij een voorstelling. Het draagt op wezenlijke wijze bij tot de actieve en passieve participatie aan de dans. Zoals in het eindadvies wordt geschetst is het voor het opzetten van educatieve activiteiten nodig een netwerk op te bouwen, de markt te verkennen en maatwerk te leveren. Voor het effectief kunnen uitvoeren van deze taken moet Station Zuid zich eerst zichtbaar maken middels producties en zich tegelijkertijd nestelen in de bestaande infrastructuur. Educatie is geen taak die alleen wordt toebedeeld aan de nieuwe voorziening: er zijn talloze instellingen met educatie als kerntaak of deeltaak. Denk aan de de Fontys dansacademie, de podia in de regio, de

instellingen voor kunstzinnige vorming, de andere professionele theaterproducerende instellingen in de regio, muziek- en dansscholen, de diverse cursussen voor de meest exotische dansen, etc.. Station Zuid wil gebruik maken van elkaars krachten, samenwerken waar mogelijk en aanvullen vanuit het eigen artistieke profiel. Aan succesvolle educatieve projecten van bijvoorbeeld Raz en Danshuis Limburg, die wellicht wegens de nieuwe situatie door hen niet meer kunnen worden voortgezet, wordt zo mogelijk een vervolg gegeven.

Bij dit alles wordt de educatie in de eerste plaats beschouwd als "education permanente" en richt zich dus niet alleen op kinderen en jongeren. Op allerlei niveaus is er behoefte aan verdieping en verbreding, van inleidingen bij voorstellingen, cursussen dansgeschiedenis en analyse, tot danslessen op scholen, masterclasses en workshops. Er zullen activiteiten worden ontwikkeld voor diverse leeftijdscategorieën, zowel ter bevordering van actieve als passieve participatie. Gezien de beperkingen in financiën en capaciteit is het denkbaar dat in de komende tijd accenten worden gezet bij bepaalde doelgroepen. Deze kunnen met uiteenlopende activiteiten worden benaderd, die in nauw overleg met de aan te stellen educatief medewerker worden ontwikkeld in het verlengde van de artistieke visie en in aansluiting bij andere educatieve initiatieven in de regio.

Bij veel van deze activiteiten zal de koppeling worden gemaakt met de primaire taak, het produceren. Vanuit dit uitgangspunt kunnen bepaalde publieksgroepen bij elkaar worden gebracht. De dansers en choreografen kunnen hierin een rol vervullen.

DANSPROMOTIE

Station Zuid benadert de danspromotie als onderdeel van het vakgebied marketing. De invulling die aan deze taak wordt gegeven wordt toegelicht in het hierna volgende hoofdstuk.

VANUIT DE DRIE PROVINCIES

De wijze waarop invulling zal worden gegeven aan het begrip voorziening geeft een duidelijk beeld van de in te nemen positie in de zuidelijke regio. De deuren staan open, er worden lijnen uitgezet naar de bestaande culturele infrastructuur, van andere gezelschappen tot zomerfestivals, van educatieve instellingen tot podia. Zowel in de primaire als in de secundaire taak kan dit leiden tot bijzondere producties die geïnitieerd kunnen worden met partners uit een van de drie provincies. Denk aan een productie of educatief project i.s.m. een of meerdere van de drie belangrijkste zomerfestivals in de regio, een samenwerking met de Nederlandse Dansdagen in Maastricht, een coproductie met een van de andere

belangrijke culturele instellingen in de regio en een mogelijke rol als initiator tot activiteiten die het dansklimaat in de regio versterken.

Ook de geschetste laboratoriumfunctie geeft kunstenaars in de regio een extra mogelijkheid om zich verder te ontwikkelen, waardoor de activiteit in de regio kan toenemen. En hoe meer activiteit, hoe meer leven. Op deze wijze kan Station Zuid voor een groot aantal kunstenaars in de regio een rol spelen en wil zij een extra impuls geven aan de culturele infrastructuur.

(INTER)NATIONALE TAAL

In Nederland is een fijnmazig netwerk ontstaan waarbinnen plaats is voor onderzoek, ontwikkeling, presentaties. Station Zuid zal zich in het netwerk nestelen, een eigen plaats innemen en hierbij aansluiting zoeken. Doorstroming van talent is in de huidige systematiek niet helemaal tot zijn recht gekomen. Ook Station Zuid zal dit probleem niet kunnen oplossen. Echter, door de gekozen vorm van een dansvoorziening met een artistiek leider die niet zelf voorstellingen maakt, is er optimale ruimte om met een breed palet van choreografen en andere kunstenaars te werken. Dat hierbij gekeken wordt naar het in de regio en daarbuiten aanwezige talent is evident. Artistieke kwaliteit en potentie staan hierbij voorop. De dans is een internationale taal, met internationale mensen, in een internationale wereld. Wanneer je de output van de eigen regio wilt vergroten en verbreden, zul je je ook moeten openstellen voor nieuwe impulsen van buiten, door het uitnodigen van kunstenaars. De kracht van regio Zuid is dat ze vanwege haar fysieke ligging en mentaliteit een open houding heeft ten opzichte van andere landen en culturen. Door duidelijk positie in te nemen binnen het (inter)nationale veld, kan de eigen regio een speler zijn in dit veld. Hier zal altijd sprake moeten zijn van tweerichtingsverkeer.

Mede hierom wil Station Zuid een plek zijn waar ruimte is voor coproducties in internationale context. Door vanuit Nederland een directe relatie aan te gaan met internationale producenten, verrijk je niet alleen het Nederlandse aanbod met mogelijkheden tot reflectie, maar vergroot je ook de mogelijkheden om het Nederlandse aanbod internationaal te presenteren.

MARKETING

U VRAAGT, WIJ DRAAIEN?

Station Zuid wil bijdragen aan de artistieke ontwikkeling van choreografen, dansers en andere kunstenaars. Onderdeel van die ontwikkeling is nadrukkelijk ook de vraag hoe de producties zich verhouden tot het beoogde publiek. Wat wil iemand vertellen, aan wie en op welke wijze kan de communicatie met het publiek tot stand worden gebracht? Hoe interessant een artistieke ontwikkeling ook is voor de makers zelf, wanneer hierbij het publiek wordt ontkend, slaat een productie de plank mis. Het bereiken van het juiste publiek, groot of klein, is niet alleen een verantwoordelijkheid van een marketingafdeling maar ook van de makers. De angst die bij velen bestaat dat dit leidt tot vervlakking of commercialisering van het aanbod, is ongegrond. Het gaat niet om het principe “u vraagt, wij draaien”, maar om het besef van de makers over wát te communiceren met het publiek, wélk publiek en óf dit publiek ook daadwerkelijk bereikt wordt.

In een land met een fijnmazig netwerk van dansproducerende instellingen en podia zal een nieuwe speler in het veld nauwkeurig zijn positie moeten bepalen. Kan er nog iets worden toegevoegd, kan er worden voorzien in een bepaalde behoefte, van de maker, van het publiek? Wat is de positie in de regio, Nederland en internationaal?

De marketing zal zijn gericht op de positionering van Station Zuid als merk, alsmede de marketing van de voorstellingen en de activiteiten ter bevordering van de dans in het algemeen. De marketing zal een volwaardige plek innemen in de organisatie en is nadrukkelijk meer dan publiciteit. De marketeer zal vanaf het begin worden betrokken bij de productie, om vanuit het creatieve vak dat marketing is de juiste strategie en communicatie te kiezen, teneinde de kracht van de dansvoorstelling over het voetlicht te krijgen.

KRACHTEN BUNDELEN IN DE REGIO

Volgens het onderzoek “Aanbod, vraag en marketing van dans in regiotheaters” van Letty Ranshuysen is het “om publiek voor dans op te bouwen belangrijker dat theaters in één regio samenwerken”. De meeste theaterdirecteuren (betrokken bij het onderzoek) werken samen met één of meer dansgezelschappen. Een continuïteit in programmering is voor de publieksopbouw onontbeerlijk. Alleen dan zijn alle extra

activiteiten rondom een voorstelling zinvol. Er wordt gesproken met de theaters in de regio, om een gezamenlijke strategie te ontwikkelen waarmee Station Zuid zich in de regio sterk kan profileren. Waarbij deze ook daadwerkelijk als van het zuiden wordt ervaren en de dansvoorziening van de podia aldaar wordt.

“THERE SHOULD BE NO ART FORM MORE ACCESSIBLE THAN DANCE, YET NO ART IS MORE MYSTIFYING IN THE PUBLIC IMAGINATION. DANCE IS SIMPLY THE REFINEMENT OF HUMAN MOVEMENT, WALKING, RUNNING AND JUMPING. WE ARE ALL EXPERTS”.
TWYLA THARP, CHOREOGRAAF

In het hierboven genoemde rapport van Ranshuysen valt nog een duidelijk lichtpuntje te ontdekken: er zijn nauwelijks afhakers bij dans; is het publiek eenmaal gewonnen voor dans, dan blijft men komen. Maar dan moet men wel eerst over te halen zijn. Probleem daarbij is dat er een algemeen heersende mening bestaat dat dans een complexe theatervorm is waarvoor een grote culturele competentie noodzakelijk is. Uit onderzoek is gebleken dat de relatie tussen competentie en interesse voor dans veel minder sterk is dan bij bijvoorbeeld toneel. Het heeft dan ook qua opleiding en leeftijd een breder samengesteld publiek. Marketing is niet de toverstok waarmee het probleem wordt weggetoverd. De marketing kan worden gericht op het proberen weg te nemen van het vooroordeel dat dans een complexe en ontoegankelijke theatervorm is.

Ranshuysen wijst op het grote belang van het opbouwen van lokale en regionale dansnetwerken, waarin verbindingen worden gelegd tussen theaters, regionale dansgezelschappen, dansscholen (amateurs en professionals), onderwijsinstellingen, steunfuncties voor kunsteducatie en het lokale kunstcircuit. De positie die Station Zuid wenst in te nemen in de regio sluit hierbij aan. Tegelijkertijd is de realiteit dat samenwerken veel extra inspanningen vereist die niet altijd door gezelschappen kunnen worden opgebracht.

DOELGROEPEN

In deze fase kunnen drie soorten doelgroepen onderscheiden worden: het bestaande publiek, zijnde het reguliere danspubliek van de reguliere podia, het potentiële publiek van de reguliere podia, dat nu bijvoorbeeld toneel en opera bezoekt, en nieuwe doelgroepen, die in eerste instantie vanuit de eigen thuishaven gevonden moeten worden. De verschillende doelgroepen en de wijzen van benadering zullen nader worden omschreven in het marketingplan.

Een van de manieren om nieuwe publieksgroepen aan te spreken is door middel van produceren buiten de reguliere podia, van museumnachten tot Lowlands. De slag die volgens Ranshuysen vaak gemist wordt, is de doorverwijzing van het publiek naar het dansaanbod bij de reguliere podia. Dit is overigens het meest kansrijk bij regionaal georiënteerde festivals, omdat er dan naar het programma van een bepaald podium kan worden verwezen.

ACTIVITEITEN

STATION ZUID

Gezien het zeer prille bestaan van Station Zuid, is het in deze fase onmogelijk om exact aan te geven welke producties en afgeleide activiteiten, met wie en wanneer worden gerealiseerd. Het is onwenselijk met al te concrete plannen te komen voordat het veld nader is verkend. Er wordt naar gestreefd om jaarlijks een grote en een kleine zaal voorstelling voor de reguliere podia te produceren. Daarnaast is er ruimte voor een voorstelling op locatie waarbij bijvoorbeeld te denken valt aan musea (De Vleeshal, De Pont, van Abbe, Bonnefantenmuseum, etc), poppodia (013, MEZZ, etc) en festivals (Zeeland Nazomerfestival, Theaterfestival Boulevard, Cultura Nova). Voor het seizoen 2005-2006 is dit echter niet meer te realiseren en zal Station Zuid een kleine voorstelling produceren op locatie.

Om een concrete invulling te kunnen geven aan de opdracht werden en worden met de belanghebbende partijen in de regio gesprekken gevoerd. Hierbij gaat het o.a. om makers, gezelschappen, podia en festivals.

Daarnaast ben ik met een aantal choreografen/makers, gezelschappen en productiehuzen uit het Nederlandse en internationale veld in gesprek.

- André Gingras, choreograaf.
- Nanine Linning, choreograaf.
- Edward Clug: artistiek leider van balletgezelschap in Slovenië en choreograaf
- Jan Willem de Vriend, muzikaal leider Combattimento Consort, dirigent, regisseur
- Tanzhaus NRW

De komende zal duidelijk worden welke choreografen/makers zich aan Station Zuid zullen verbinden. Er wordt naar gestreefd om rond 1 november het programma van seizoen 2005-2006 en 2006-2007 te presenteren.

CONCEPTEN / IDEEËN

De volgende ideeën dienen ter verduidelijking van de richting van denken. Op basis hiervan zijn nog vele andere ideeën mogelijk, die altijd in dialoog met de makers uitgewerkt zullen worden. De rol van de muziek en het discipline-overschrijdende komt hier duidelijk naar voren. Ook vanuit marketing- en educatief oogpunt bieden de genoemde concepten duidelijke aanknopingspunten.

SUJET À VIF

Uitgaan van de danser i.p.v. choreograaf. In solo- of duetvorm in samenspraak met de danser op zoek gaan naar een choreograaf die op het lijf van de danser(s) een choreografie maakt. Hiermee kan de omstandigheid worden schapen om topdansers aan Station Zuid te verbinden. Dit concept sluit volledig aan bij de opvatting dat de danser meer is dan een instrument. Dit zou kunnen leiden tot een reeks van drie korte choreografieën op diverse locaties in een museum. Een andere locatie, buiten de reguliere podia, maakt het mogelijke een voorstelling anders (als evenement) te marketen.

DE SCHEPPING

Project van Nederlands Blazers Ensemble en Bart Moeyaert. Het scheppingsverhaal verteld door Bart Moeyaert, op muziek van Franz Joseph Haydn "Die Schöpfung". Hiervan is ook een boek uitgegeven met prenten van Wolf Eriburch. Deze productie is wellicht ook voor kinderen en jongeren geschikt. Mogelijke co-producent het Laagland, regie Inez Derksen.

OPERA DIDO EN AENEAS

Mogelijke coproductie met Opera Zuid van Dido en Aeneas van Purcell. Een interessant dramatisch

verhaal met prachtige muziek. In de bestaande opera zijn al bepaalde onderdelen gedaan. Korte opera (1 uur). Kleine bezetting.

“DIE WINTERREISE” VAN SCHUBERT

Er is een prachtige DVD van, met een verbeelding van de desolate sfeer. Het muzikale element bestaat slechts uit een zanger en een pianist. Mogelijk in coproductie met Opera Zuid.

BACH TO AFRIKA

Uitgangspunt is de CD “Lambarena” waarin de muziek van Bach wordt samengebracht met de traditionele muziekcultuur van Gabon in Afrika. Mogelijkheid om het exotisme van Afrika te vermengen met het oerwesters traditionele van Bach. Ook twee dansculturen kunnen hier samenkomen.

ROARING TWENTIES

“Chicago” achtige sfeer. Muziek van Big Band. Nachtclub-achtig (Cabaret). Frans Chanson ook mogelijk. Wende Sniijders als vocaliste.

DANS DANCE EVENT

Coproductie met poppodia. Ontwikkelen van een clubnacht met mensen uit het club-circuit (a la Ted Langenbach) en professionele/traditionele danswereld. De totale avond moet worden benaderd als een voorstelling. Vormgeving, licht, muziek en vanzelfsprekend de dans.

ORGANISATIE

Na de benoeming van Marc Vlemmix als leider van de Station Zuid en de oprichting van de stichting moet er in rap tempo ondersteunend personeel worden aangesteld. De ontwikkeling van de organisatie zal gefaseerd gaan en kan gedurende het proces bijsturing krijgen. Hierbij zal een realistische afstemming tussen ambities en capaciteit leidend zijn. Voorlopig wordt uitgegaan van de volgende gewenste vaste formatie:

- artistiek/zakelijk leider
- medewerker secretariaat/administratie
- medewerker marketing/publiciteit
- medewerker educatie
- technicus/inspiciënt
- 4 tot 6 dansers
- balletmeester/repetitor
- productie leider
- beheerder

FASE 1

Om de start te versnellen is ervoor gekozen de artistiek/zakelijk leider gedurende de opbouwfase extra zakelijke ondersteuning te bieden. De grote hoeveelheid werkzaamheden op organisatorisch, beleidsmatig, artistiek inhoudelijk gebied en de grote tijdsdruk maken het fysiek onmogelijk om dit in deze fase in één persoon te verenigen.

Directeur: 1 fte

Tijdelijke zakelijke ondersteuning: 0,8 fte

FASE 2

Tussen september en december 2005 zal de ondersteunende kern worden uitgebreid met een medewerker secretariaat/administratie, een medewerker marketing/publiciteit, medewerker educatie en technicus/inspiciënt.

Medewerker secretariaat/administratie: 1,5 fte

Medewerker marketing/publiciteit: 1 fte

Medewerker educatie: 1 fte

Technicus/inspiciënt: 1 fte

Beheerder: 0,25 fte

FASE 3

Tussen januari en juni zal de eerste productie tot stand komen en op tournee gaan. In deze periode zal er op projectbasis personeel worden aangetrokken. Zowel op artistiek vlak: choreografen, dansers, musici, kostuumontwerper etc. als in de organisatie/productie: productie leider, extra technicus, etc. Ditzelfde zal gelden voor de eerste grote zaal productie in najaar 2006.

FASE 4

Na de ervaring met de eerste twee producties is het idee om de ondersteunende kern in 2007 en 2008 aan te vullen met een vaste artistieke kern.

4 tot 6 dansers: 4 - 6 fte

Productie leider : 0,8 fte

Balletmeester/repetitor : 0,8 fte